

Skriftlig innspill fra Ungdom og Fritid til Musikkutvalget

Om Ungdom og Fritid og fritidsklubbfeltet

Ungdom og Fritid – landsforeningen for fritidsklubber og ungdomshus i Norge – retter dette innspillet til Musikkutvalget som en del av arbeidet med deres kommende NOU. Vi representerer 700 medlemsklubber, 3 000 ungdomsarbeidere og 120 000 barn og unge over hele Norge. Som en sentral del av den kulturelle grunnmuren tilbyr fritidsklubbene åpne og inkluderende møteplasser der barn og unge kan utvikle sine interesser og ferdigheter innen kunst, kultur og særlig musikk.

Fritidsklubbene spiller en avgjørende rolle i å fremme likestilling, inkludering, deltakelse og rekruttering i musikklivet blant barn og unge. Gjennom lavterskeltilbud uten krav til prestasjon, økonomisk investering eller foreldreinvolvering, når vi mange grupper som ofte faller utenfor andre kultur- og fritidstilbud. Dette gjør fritidsklubbene til en viktig arena for å inkludere og styrke ungdom i deres møte med musikklivet. I over 70 år har fritidsklubbene vært en arena der unge kan oppleve og utøve musikk på egne premisser. Vi er opptatt av å identifisere og adressere skjevheter og barrierer for deltakelse, samtidig som vi legger til rette for at flere barn og unge kan finne sin plass i musikklivet – enten som utøvere, arrangører eller publikum.

Dette innspillet svarer på Musikkutvalgets oppdrag ved å belyse hvordan fritidsklubbene fremmer deltakelse og rekruttering i musikklivet, hvilke grupper vi når og ikke når, samt hva som kreves for å styrke dette arbeidet ytterligere.

Oppsummering av Ungdom og Fritids anbefalinger til Musikkutvalget

For å styrke fritidsklubbenes rolle som en sentral arena for likestilling, inkludering, deltakelse og rekruttering i musikklivet, anbefaler Ungdom og Fritid følgende:

1. Etabler flere fritidsklubber og sikre lik tilgang
2. Øk finansieringen av fritidsklubbene
3. Styrk kompetansen i feltet
4. Prioriter støtte til inkluderingsarbeid

Fritidsklubbene som kulturarena

Fritidsklubbene er en sentral del av den kulturelle grunnmuren i Norge og den største kulturarenaen for barn og unge. Som en helårs arena for selvorganisert ungdomskultur senker fritidsklubbene terskelen for deltakelse, med få krav til kompetanse, økonomi, foreldreinvolvering eller oppmøte. Dette gjør dem til et lavterskeltilbud som når ut til grupper ungdom som ofte faller utenfor andre kulturtilbud. Mange unge får her sin første mulighet til å fordype seg i ulike kulturuttrykk og sjangre. Fritidsklubbene legger til rette for at barn og unge kan utvikle og uttrykke seg kreativt innenfor trygge rammer. Med tilgang til øvingsrom, scener, utstyr og veiledning fra ungdomsarbeidere, blir klubbene en kulturell infrastruktur der unge kan prøve, feile og vokse. For mange unge er fritidsklubbene den eneste muligheten til å øve eller spille musikk, da musikkutstyr og lokaler ofte er

kostbare eller utilgjengelige hjemme. Blant Ungdom og Fritids medlemsklubber er musikk som aktivitet fordelt slik:¹

- 67 % av medlemsklubbene tilbyr musikkaktiviteter (ca. 470 fritidsklubber)
- 46 % arrangerer konserter (ca. 320 fritidsklubber)
- 46 % har unge arrangører og crew (ca. 320 fritidsklubber)
- 48 % bidrar til UKM lokalt (ca. 340 fritidsklubber)

Gjennom disse aktivitetene når fritidsklubbene ulike grupper ungdom, inkludert utøvere, publikum, frivillige arrangører og teknikere. Klubbens evne til å fange opp nye trender og subkulturer gjør dem til en arena for utvikling av morgendagens kunstnere, arrangører og publikum.

Fritidsklubbene spiller en avgjørende rolle i rekrutteringen til det profesjonelle populærkulturelle feltet. Mange av Norges fremste artister startet sine karrierer i fritidsklubbene, som gir ungdom en plattform for å teste talenter og ferdigheter. Gjennom arbeid med egne arrangement og UKM, der mange av klubbene bidrar lokalt, får ungdom verdifull erfaring som utøvere, arrangører og teknikere. Dette motiverer til videre deltakelse i kulturlivet, samtidig som fritidsklubbene fungerer som opplæringsarenaer for unge kulturprodusenter.

Hvem når fritidsklubbene, og hvem faller utenfor?

Det som skiller fritidsklubbene fra andre kulturtilbud og institusjoner, er deres forankring i prinsippet om medvirkning. Fritidsklubbene er dynamiske kulturarenaer der ungdom utvikler og utøver kultur på egne premisser, i takt med ungdomskulturens stadig skiftende trender. Med en bred og helhetlig tilnærming møter klubbene ungdom der de er, og skaper rom for mestring, medvirkning og relasjonsbygging.

Fritidsklubbene når mange grupper som ofte faller utenfor andre fritidstilbud, som:

- Ungdom med lav sosioøkonomisk status.
- Ungdom med minoritetsbakgrunn.
- Ungdom med svake sosiale relasjoner til skole og foreldre.

Forskning viser at mens barn og unge med lav sosioøkonomisk status generelt har lavere deltakelse i fritidsaktiviteter, er det motsatt i fritidsklubbene.²

Samtidig er unge med funksjonsnedsettelse fortsatt underrepresentert. Disse ungdommene møter ofte flere barrierer, både fysiske og sosiale, som krever større ressurser og tilpasninger for å bli inkludert.

Muligheter og utfordringer

Ungdom og Fritid har kartlagt fritidsklubbens rolle, betydning og potensiale i en historisk, nåtidig og fremtidig kontekst gjennom prosjektet Fritidsklubløftet. Gjennom å systematisere kunnskap og innspill, er det utarbeidet et rammeverk for fritidsklubb som kan være utgangspunktet for et

---

¹ Vågsland, V og Menne, A. (2023) Klubbundersøkelsen 2023, Opinion og Ungdom og Fritid

² Andersen, P. L. Og Seland, I. (2019) Fritidsklubber i et folkehelseperspektiv, Forskningsinstituttet NOVA

nasjonalt løft. Vi løfter her frem det vi ser som muligheter og utfordringer i tråd med funn og anbefalinger i rammeverket³.

Muligheter

- Lav terskel og åpenhet bidrar til inkludering.
- Klubbansattes metodiske kompetanse på medvirkning og relasjonsbygging gir ungdom trygghet, mestring og tilhørighet.
- Fritidsklubbene fungerer som ressursentre i lokalmiljøet, med tilgang til lokaler, utstyr og samarbeid med kommuner og andre aktører.

Utfordringer

- Ressursmangel: Begrensede økonomiske midler hemmer utvikling og inkludering.
- Kompetansesegap: Økt opplæring er nødvendig for å inkludere underrepresenterte grupper som unge med funksjonsnedsettelse.
- Sosiale barrierer: Summen av barrierer kan gjøre deltakelse vanskelig for enkelte ungdommer.

Veien videre: Tiltak og satsninger

For å styrke fritidsklubbens inkluderingsarbeid og møte dagens utfordringer, har Ungdom og Fritid allerede igangsatt tiltak som:

- Støtte til større inkluderingsprosjekt: Fra 2024 innførte vi en ny søknadskategori i Ungdom og Fritids fond hvor fritidsklubber kan søke om inntil 200 000 til prosjekter som har som formålet å fremme inkludering og fellesskap slik at flere barn og unge kan være en del av fellesskapet på fritidsklubben. Innenfor musikk ble det i denne kategorien søkt om 1,5 millioner til å styrke ulike deler av musikktilbudet i regi av fritidsklubbene. Det viste seg at det var et stort behov om å få støtte til større prosjekt, kategorien ble oversøkt med 10 millioner.
- Fritidsklubløftet: Et femårig prosjekt med støtte fra Gjensidigestiftelsen med hensikt om å a) etablere nye fritidsklubber b) øke kvaliteten i eksisterende fritidsklubber c) gi ungdomsarbeidere et kompetanseløft d) styrke kunnskapen om fritidsklubber e) pilotering av tiltak for økt treffsikkerhet f) gi lokale endringer som gir nasjonal handleklart.⁴

Likevel kreves ytterligere innsats i form av økt finansiering, bedre kompetanse og målrettede tiltak for å realisere fritidsklubbens fulle potensial som en kraft for mangfold og inkludering.

Anbefalinger fra Ungdom og Fritid til Musikkutvalget

1. Sikre tilgang til fritidsklubber i hele landet

- Lovfest retten til fritidsklubb:

---

³ Menne, A. (2024). *Fritidsklubløftet. Et rammeverk for å styrke fritidsklubber*. Ungdom og Fritid. Hentet fra https://www.ungdomogfritid.no/wp-content/uploads/rammeverket_kilder.pdf

⁴ Ungdom og Fritid. (2025, 29.januar). *Dette er satsningen fra Gjensidigestiftelsen*. <https://www.ungdomogfritid.no/aktuelt/dette-er-satsningen-fra-gjensidigestiftelsen/>

Barnekonvensjonens artikkel 31 gir barn rett til lek og fritid, men fritidsklubber er i dag ikke en lovpålagt oppgave. Dette fører til store geografiske forskjeller og usikkerhet, særlig i kommuner med presset økonomi. I 2024 rapporterte 40 % av medlemsklubbene risiko for budsjettkutt eller nedleggelse. Og ifølge Ungdata er kun 49 % av ungdom er fornøyde med tilgangen til fritidsklubber.⁵

Mannsutvalgets NOU 2024:8 anbefaler at alle kommuner tilbyr fritidsklubber tilpasset lokale behov og ungdomsskolekretser.⁶ Ungdom og Fritid mener at en lovfesting må inkludere krav til kvalitet, ressurser og medvirkning.

- Etabler flere fritidsklubber:

Det mangler om lag 300 fritidsklubber i Norge hvis en skulle hatt en fritidsklubb per ungdomsskolesone slik som Mannsutvalgets NOU viser til. Ungdom og Fritid mener en nasjonal satsning bør sikre at hver ungdomsskolekrets har tilgang til en fritidsklubb som en del av den kulturelle grunnmuren.⁷

2. Øk finansieringen av fritidsklubbene

- Tilskuddsordninger fra BUFDIR:

Dagens inkluderingsmidler treffer ikke behovet for langsiktig og stabil finansiering av fritidsklubber. For å sikre et likeverdig tilbud foreslår Ungdom og Fritid en nasjonal finansieringsordning som øremerker midler til etablering og drift av fritidsklubber. Vi anbefaler å enten opprette en ny tilskuddsordning for fritidsklubber eller inkludere dette i Bufdirs eksisterende tilskudd til inkludering av barn og unge. En slik ordning bør sikre årlige midler, med klare rammer for søknadsprosesser, finansieringsandel og dokumentasjonskrav.

- Styrk Ungdom og Fritids fond for ungdomsstyrte aktiviteter⁸:

Fondet har siden 2000 bidratt med over 170 millioner kroner til aktiviteter i fritidsklubber. Økt etterspørsel krever at fondet styrkes til minimum 30 millioner kroner årlig. I 2024 ble fondets midler oversøkt med ca. 20 millioner kroner, det ble totalt søkt om 34 millioner. Fondet faste tildeling fra spillemidlene er rundt 11 millioner. I tillegg har det vært tilført ekstra engangsbevilgninger via Kulturdepartementet.

Musikk har en sterk tradisjon i fritidsklubb og rundt 40 % av søknadene søkes til musikkaktiviteter (musikk/lyd/konsert osv). Det er dyre kostnader knyttet til musikkutstyr, studio, bandrom, scene og arrangørvirksomhet. I vår innretning av fondet setter vi beløpsgrenser på fondets søknadskategorier for å sikre at det er nok midler til alle. Vi ser at det reelle behovet for midler er vesentlig høyere. Ut ifra tidligere medlemsundersøkelser har en stor andel fritidsklubber oppgitt ønske om å kunne søke om større søknadsbeløp.

---

⁵ Bakken, A., & Torset, C. (2024). *Ungdata 2024: Nasjonale resultater*. NOVA, OsloMet – storbyuniversitetet. Hentet fra https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/11250/3145138/Ungdata2024_NasjonaleResultater_UU.pdf?sequence=1&isAllowed=y

⁶ NOU 2024: 8, "Likestillingens neste steg – Mannsutvalgets rapport (2024)," avgitt til Kultur- og likestillingsdepartementet, 24. april 2024

⁷ NOU 2024: 8, "Likestillingens neste steg – Mannsutvalgets rapport (2024)," avgitt til Kultur- og likestillingsdepartementet, 24. april 2024-

⁸ Ungdom og Fritid. (2025, 29.januar). *Ungdom og Fritids Fond*. <https://www.ungdomogfritid.no/ungdom-og-fritids-fond/>

3. Styrk kompetansen i feltet

- Opprett en fagkonsulent på musikk:

Erfaringer fra gamingkonsulenten i Ungdom og Fritid som er muliggjort på grunn av støtte fra KUD viser at spesialiserte fagkonsulenter kan løfte feltet betydelig. En musikkonsulent vil støtte klubbene med metodikk, prosjektutvikling og veiledning, særlig for å inkludere underrepresenterte grupper som jenter og unge med funksjonsnedsettelse.

- Støtte til pilotprosjekter:

Øremerkede midler bør utvikle tilbud for unge arrangører, musikk talenter og teknisk personell, og styrke fritidsklubbens rolle som arenaer for fremtidens musikk.

4. Prioriter støtte til inkluderingsarbeid

- Øk ressursene til lokale fritidsklubber:

Kommuner må sikres midler til å opprettholde og utvikle fritidsklubber som inkluderende møteplasser. Disse arenaene fremmer demokrati, deltakelse og sosial utjevning, og er spesielt viktige for ungdom som faller utenfor andre arenaer.

- Styrk kommuneøkonomien:

Med økte kostnader og underfinansiering står mange kommuner i fare for å kutte fritidsklubber. Uten øremerkede midler vil disse tilbudene fortsatt være sårbare i stramme budsjettprosesser.

Avslutning

Ungdom og Fritid takker for muligheten til å bidra med dette innspillet til Musikkutvalgets arbeid med NOU-en. Fritidsklubbene har gjennom sitt lange virke vist at de er en avgjørende arena for å fremme likestilling, inkludering, deltakelse og rekruttering i musikklivet blant barn og unge. Vi mener at fritidsklubbene, som åpne og lavterskel kulturarenaer, utgjør et viktig verktøy for å adressere skjevheter og barrierer som hindrer deltakelse. Samtidig ser vi at det er behov for økt støtte og styrking av feltet for å kunne nå ut til enda flere, særlig de mest underrepresenterte gruppene.

For at fritidsklubbene skal fortsette å bidra til mangfold og innovasjon i musikklivet, er det nødvendig med et langsiktig og forpliktende samarbeid mellom stat, kommune og feltets aktører. Med tilstrekkelige ressurser og målrettede tiltak kan fritidsklubbene realisere sitt fulle potensial som en grunnmur for barn og unges deltagelse i musikklivet.

Vi ser frem til å følge Musikkutvalgets videre arbeid og håper at dette innspillet kan være en konstruktiv del av prosessen. Ta gjerne kontakt dersom det er behov for ytterligere informasjon eller innspill.